

# DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési arak:		Videkre küldve:	
Helyben.	10 koi. — fill.	Egy évre . . . . .	16 kor. — fill.
Egy évre . . . . .	5 . . . . .	Fel évre . . . . .	8 . . . . .
Fél évre . . . . .	2 . . . . .	Negyed évre . . . . .	4 . . . . .
Negyed évre . . . . .	1 . . . . .	Egy óra . . . . .	1 . . . . .
Egy óra . . . . .	— . . . . .	Egy óra . . . . .	1 . . . . .
Egyösszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

## Szomorú tapasztalatok az olcsó pénzről.

Azt hittük, hogyha a pénz olcsóbb lesz, rögtön fölébred a vállalkozási kedv és munka és kereseti források keletkeznek, melynek nyomán bőség fakad. Ezt a rendíthetetlennek vélt közgazdasági elméletet csuffá tette a gyakorlati élet, mert ime a pénz olcsóbodása dacára, a vállalkozási kedv sehogyszem bir föléledni.

Az olcsó kamatláb nálunk optikai csalódáson alapul. Mert rendszerint az szokott olcsó lenni, ami bőségesen kínálkozik. Az olcsó kamatláb tökebőséget tételez föl, holott nálunk erről, fájdalom, igazán nem lehet szó. Azután még az olcsó kamatláb nálunk csak egy szűk, megszabott gazdasági körnek hozzáférhető. M-rt mit jelent az, hogy ma 4 és fél, 4, vagy 3 és fél százalék a kamatláb a nyílt piacon? Azt, hogy a nagy eszkomptörök rövid lejáratu elsőrendű váltókat ily kamatlábon számítolnak le. A kisebb bankok, kitűnő ipari és kereskedelmi cégek váltóiról van tehát szó s oly szükségletek fedezéséről, amelyekkel szemben rövid idő múlva megfelelő bevételek állanak szemben. Ezek s ide sorolhatók egyes nagybirtokos váltói is,

oly természetűek, hogy a tranzakció első pillanatában már tisztán látható az időbeli ut, amely a lebonyolítás utolsó stádiumához, a beváltáshoz vezet. Ezek a gazdasági tényezők igen is hasznát látják az olcsó és a hanyatló kamatlábnak arra az időre, amíg saját üzemük körében rá vannak szorulva a kölcsönpénzre.

Egész más természetű azonban a kölcsönpénz, amelyet új vállalatra akarnak igénybe venni. Ha ma egy szegény ember még oly kitűnőnek látszó eszmével megakarná kísérteni egy új vállalat létesítését, s az olcsó kamatlábban bizakodva, váltót kínál, bizonyára harsogó kacajjal fogadnák. Mert a váltó csak a már létező és jól fundált vállalatokra nézve pénzszerzési eszköz, nem pedig újakra nézve. Mert világos, hogy egy új vállalat nem hozhat annyi jövedelmet, hogy már néhány hónap múlva váltókötelezettségek fedezésére eléendő legyen. Új vállalatot tehát csak az alapíthat, akinek van annyi tőkéje, hogy a berendezést és az üzembehelyezést a saját erejéből végezheti.

Akinek ez a tőkéje nincs meg, az ha egyáltalán kap pénzt, csak a legterhesebb föltételek mellett kaphatja meg. Az a pénz tehát, a mely új vállalatok megteremtésére szolgál, éppen

séggel nem azonos a nyílt piacon kínált olcsó kamatlábu tőkével, sőt az a tőke, a mely új vállalatokhoz szükséges, ma drágább, mint valaha, mert a bizalmatlanság új vállalatok iránt nőttön nő. Azért látjuk, hogy a tőke nálunk, ha egyáltalán keres elhelyezést, nem a vállalatok papírjait keresi, hanem az ugynevezett befektetési papírokat, első sorban állami kötvényeket, a melyek bár kicsiny, de biztos kamatot garantálnak.

A gazdasági depresszió korszakában tehát az olcsó és hanyatló kamatláb kedvezőtlen tünet. Jelzi a tőke félenkségét a vállalkozástól, mert a vállalatok prosperálásában az adott politikai, társadalmi, vagy gazdasági viszonyok mellett nem bizik. Hogy az olcsó kamatláb nagy ösztönzésül szolgálhat a vállalkozási kedvre, az bizonyos, de csak akkor, ha az összes viszonyok, gazdaságiak, politikaiak és társadalmiak kedveznek neki. Ha ezek adják meg a lökést és garantálják a föllendülés föltételeit, akkor az olcsó pénz fokozza és teljes kifejlődésre bírja a vállalkozási kedvet. De egymagában a hanyatló kamatláb oly korszakban, mely bizonytalanságokkal van tele, a vállalkozások területén abszolúte nem érvényesülhet.

## Hajnal hasadása 1703.

(Régies modorban.)

Irta: **Thaly Kálmán.**

Hajnal hasadása, gyöngyharmatozása,  
Rigó rikkantása, vadgalamb bugása . . .  
„Kelj föl mar kenyeres, kelj föl és kantározz!  
Vezesd jó lovadat szép hives forráshoz.  
Kardod oldaladra, — karabélyt nyakadba;  
Én édes pajtásom, ne tűnődj magadba!  
Úlj föl a nyergedbe, — lábod a kengyelbe,  
Vigyázz jobbra-balra, tekénts az fegyverre!  
Jó kövér füvellő, — árnyékos, hűs erdő,  
Szegény bujdosókat az ki vagy elrejtő:  
Immár istenhozzád; zöldelj, virágozzál!  
Eztán is áldhasson az ki benned megszáll!”

S csak megindulának, erdőkből pusztáknak;  
Napszállatra Tisza révéhez jutának.  
Azon is általkél két vándor katona, —  
Keresi, hol légyen kuruczok tábora?  
Keresi, hol légyen? Nyargal, járton-járkál:  
Végre megtalálja — valahol Szathmárnál.

Ott vagyon Rakóczi, Bercsényi is vele,  
Esze Tamás, Bóné, Gödény Pál ezere.  
Sok szegénylegény gyűl oda mindenfelől,  
Tisza két mellékről, Ér és Szamos mellől;  
Ki lovon, ki gyalog, mind oda gyülekszik, —  
Kuruczok tábora naponkint növekszik.

Nemesség, vitézlő rendek, hajduk hada;  
Thököly hívei kik voltak valaha:  
Farkashörös, deres bajuszu bujdosók;  
Gyöngye iffiaeszkak, mégis nem utolsók;  
Kényén kelt urfiak, aranyas fegyverben;  
Holt-szegény jobbágyok, kaszával kezekben, —  
Mind vigan sietnek a kurucz táborra . . .

Hitet téznek ottan fölemelt zászlókra:  
„Vérünket ontatjuk, tagunkat töretjük, —  
Rakóczi Ferenczet halálig követjük!  
Halálig követjük, kemény bosszút állunk,  
Tüzzel-vassal járunk, — Bécsig meg sem  
állunk!”

Német, hogy ezt hallja: valami úgy bántja.  
S kántárszarát félve Pozsony felé rántja.  
Visszafordul egyszer, visszateként másszor:  
Mindenütt nyomában zug a kurucz tábor!  
Mintha fűszálak helyett kardszálak kelnének  
Buzakalászkok helyett kópják rengenének . . .

Többször ugyan német ne is tekénts vissza!  
Szegénylegény lova Morva vizét uszsa,  
Jó kurucz vitézek Bécs alatt égetnek, —  
Megadod az árát sok gonosztétednek.

— Hajnal hasadása, had gyülekezése,  
Had gyülekezése, gyorsan érkezése,  
Tiszától Dunára, Dunától Morvára . . .  
Szegény kuruczokat az isten megáldja!

## Margit.

A hársfavirágos júniusi esték hangulata borult a rengetegre. Olyan csendesség volt, hogy még a harangvirág csilingelése is felhatott volna hozzánk, ha a tündérek keze esti imára buzba . . .

És mégis valami kimondhatatlan zsongás kelt itt is, ott is, zaja az életnek, hanghullámai a szerelmetes boldogságnak. Mert csak a nagy, harmonikus boldogságnak a hangja ilyen lágyan, édesen ringó, ilyen elandalító, ilyen ritmikusan szép, félig hang, félig képzelet . . . hogy mire a levegő angyalai felviszik a Teremtő csillagos számolya elé, nem marad belőle más, mint az érzés, a hálának, imádatnak az érzete.

Oh, nem volt itt az a disszonáns hang mely a küzdelmet, a czélokért, érdekekért való versengést jellemzi, amelynek zaját mi már ugy megszoktuk s olyan jól megértjük . . .

Élt itt minden és sietett élni. Még az a beszédes, csobogó hegypaták is élt, még az a káprázatos sugár is, melyet a telehold lehelt kristálytükrére, élt, — érezett, vibrált ebben a varázslatos nyáréjszakában.

És hogy ebben a mindent betöltő életbe még több ragyogást, még több szerelmet

A tőkeerős külföldön, Angliában, Németországban és Franciaországban az olcsó kamatláb nem bír azzal a jelentőséggel, mint nálunk. Ott sem normális a hanyatló kamatláb, habár megközelíti az előző évek átlagát. De ott az olcsó kamatlábnak az oka a csökkenő termelés és a növekvő fogyasztás. A különbség azonban nem oly föltűnő a korábbi és a mostani viszonyok közt, mert azok a nagy, gazdag államok már előrelátják, hogy a világ melyik piacán kínálkozik a közel vagy távolabbi időben alkalom az ipari és kereskedelmi vállalkozásoknak.

Mi a mi izoláltságunk s a világforgalomtól való messzeesésünk folytán csak a magunk szűk gazdasági körzetünkre vagyunk utalva. A mi vállalkozásaink alig terjednek túl határainkon és szűk gazdasági érdekszféránk megszabja gazdasági erőifejtésünknek is a határait. Nekünk tehát itthon kell keresnünk és megtalálnunk a gazdasági élet számára nyugalmat és biztos kalkulációt ígérő viszonyokban. Akkor aztán nem a kamatláb lesz az, ami a föllendülést előmozdítja, hanem a gazdasági erők föl szabadulása. S akkor a valamivel magasabb kamatláb is egészségesebb viszonyoknak lesz a biztos fokmérője, mint ma a hanyatló kamatláb.

hoozon, ott volt egy tündérien szép leány is . . . idejött a nyárejszaka ábrándvilágában, szerelmetes lovagja hűséges kíséretében.

És hallgatták ezt a csodálatos, édes zsi bongást, elméláztak rajta, miért ragyog egy az erők nyárejszakája? Talán hogy megédesítse a fülemile epedését, a fénybogár szerelmét . . .

Ilyenkor, júniusban, minden élet! Márcziusban sejtelem, áprilisban ébredő remény, a május napjaiban forrongó vágy, ilyenkor júniusban élet, leirhatatlan, mindent betöltő élet, és sehol hervadásnak, sehol lemondásnak nyoma . . . Ilyenkor hársfaviruláskor minden élet és minden — szerelem!

„Margit . . . hisz-e most már nekem? Hisz-e, hogy a mikor azon a ködös teltői estén visszatartottam a hullámsirtól, amelyet önmaga választott . . . a maga ragyogó, tiszta lelkét akartam megmenteni? . . . Hisz-e, hogy nem gondoltam semmi másra, mint hogy magának visszaadjam az életet, a boldogságot, fiatal szívének napsugaras kikeletét?”

Én ismertem magát már jóval azelőtt . . . Ugy-e hihetetlennek látszik ez? De esküszöm Margit, hogy szerettem az érző lelkek kimondhatatlan szerelmével . . . A mikor még maga engem nem ismert, amikor azon a magas polczon állott, honnan — úgy hittem, soha sem fogja észrevenni az én epekedő szívem imádatos szerelmét, meghallani ajkam forró sóhajtását. Szerettem azon a jégvirágos téli estén, a mikor mint kiteszített árva a Dunába akart ugrani . . . Hittem, esküszöm, hogy hittem akkor is, mint most a maga lelkének ragyogó tiszta-

## A debreczeni vadász társaság némely bajai.

Azt mondja az elmélet és bizonyágot tesz mellette a gyakorlati élet is, hogy ha valamely czél elérhetése érdekében társulunk egy feladatot megkönnyítjük, a czélt biztosabban elérjük.

Ez az elmélet a Debr. vadásztársaság-ra is vonatkoztatható legalább részben, mert ha Társulatunk tagjai mindannyian és kellő buzgósággal, oda törekednének . . . czélunkat, a férfias szórakozást gyújtó, kedélyünket és egészségünket erősítő vadászatot, városunk nagy kiterjedésű s a vadtenyésztésre kedvező területén: könnyebben, helyesebben, kellemesebben és szebb eredményekkel érhetnők el.

Igen ám, de közöttünk is mindinkább észlelhető léssen egy bizonyos széthúzás. A kávéházak és éttermek asztalainál, pártoskodásról, klikk uralomról, rangkorságról stb lehet hallani s ezek bizony nem az egyetértés felé közelítik társulatunkat.

Mi, a kik ezeket a dolgokat nem örömmel szemléljük; azt hisszük, hogy a felsorolni szokott bajok nem olyan mélyre hatók, hogy azokat, — a jó akaratot mindig feltételezve — rendezni ne lehetne a nélkül, hogy a társaság belbékéje e miatt szenvedne.

Ezek a bajok nem egyforma természetűek, mert úgy hisszük, hogy bár vannak tényleg meglévő bajok is, de vannak csupán képzeltek is.

Vegyünk ezek közül néhányat penára:

1. Tényleg meglévő baj az, hogy Társulatunk a vadállomány megőrzését a városi erdővédekre bízta.

Ne mosolyogjunk! A káposztás kertet kecskékre bíztuk. Mert tisztelet a kivételeknek, de általában uralkodik az a meg-

ságában, liliomos tündöklésében . . . Amikor ezt a rettentő kísérletét meghiusítottam . . . Margit . . . Emlékszik arra, a mikor jött velem, lemondva mindenről, csendesen, engedelmesen, nem kérdezte, hogy hová viszem, életbe-e, vagy halálba, boldogságba vagy karhozatba, hiszen magának már ugyis mindegy volt . . .

És elhoztam magát oda, az én csendes kis falusi birodalmamba. Milyen boldogtalan volt maga akkor, Margit! . . . Nem hitt, nem tudott hinni a maga liliomlelke, hiszen oly keserű csalódáson ment keresztül! Nem hitte, hogy én nem olyan áron kínálom a boldogságot, mint azok, akik elől a hullámsírba akart menekülni. Ugy-e, akkor nagyon szenvedélyesen gyűlölt engem, Margit? . . .

A leány nagy, beszédes, kék szemű, melyekkel révetegen nézte a nyáreji holdfény káprázatos játékait, felemelte és ki-mondhatatlan bizalommal nézett a beszélő arcára. Felelni akart, de az ifju folytatta:

„Milyen hitvány embernek képzelhetett akkor engem, Margit! És látja, a tavasz melengető sugara beleszólt a maga kis szívébe is a vigasztalást, a reménységet . . . Ennek így kellett lennie . . . És amikor a maga rózsás ajkain megjelent az első mosoly, az ifjuság egének újra visszatérő derűje: milyen boldog voltam én akkor, Margit, milyen végtelen boldog voltam!”

A leány pillantása nyugtalanul siklott végig a beszélőn és a hold csillogó fénye egy könyvet világított meg szemében . . .

„S mikor kinyitott az esztendő első rózsája, Margit, akkor már maga újra az a csicsérgő, az a mosolygó kis angyal volt, a

győződés, hogy az erdővédek csupán visszaélnek a nekik adott szereppel . . . ?! De hát occasis facit furem, s erről mi úgy látszik megfeledkeztünk.

2. Azt is beszélnek, hogy Társulatunkban a megosztás rangfokozat szerint történik. Vannak „főrangok” és alsóbb rangok. Én a ki felkértem, hogy e bajokat változjam ezt a bajt csak képzeltek tekintem. De ha így volna sem venném rossz néven; sőt azonnal jelentkezném az alsóbb rendűek csapatjánál, már csak azért is, mert állítólag a foltos nadrág vadászatban a nyulaknak ellenállhatatlan s az ilyen alsórangú costumben megjelentek rendszeren többet szoktak közülök elejteni. Világos, hogy így nekem is több esélyre lehet kilátásom.

Igen de azután azon mégis csak mosolyogni kellene, hogy ha csakugyan volnának azok a bizonyos aristokraták és még sem szeretnék kivágni a garast kellően fizetett vadőrök számára.

3. Tényleges baj az nálunk, hogy annyi szabály daczára, a különböző vadnemek lelövésére vonatkozólag mai napig sem hoztuk megfelelő intézkedéseket.

Szenteljük e tekintetben az első helyet néhai vaddisznóknak.

Volt nekünk ugyanis egy saját nevelésű vaddisznók a Paczon. Nemének sátoros cigányéhoz hasonló természete folytán még kis malacz korában édes anyjával és testvérkéivel kelt vándor utra. Az volt a család terve a mi a Micsinaié. Átakartak kelni a Tiszán, hogy a borsodi Bikkhegység-ből a Szatmári hegyekbe bujdossék, sok vinnyogás közben elisértek a Paczra. Igen de a Paczon, a hol pihenőt tartott a fáradt család (mert ők is nappal aludtak és éjjel utaztak) egy ott szabadon vadászó tanyai kuvasz (mert ilyenekkel számtalannal dicsekedhetünk, megriasztotta a familiát, s ez a kis malacz anyjától eltévedve itt maradt.

Felvévekedett szépen, teljes szüzies

ki egykoron és boldogan tűzte szívére az esztendő első, vérpiros rózsáját. Margit! Hisz-e most már nekem?”

És a leány odahajította aranyfürtös fejcsékéjét a fiu karjára és boldogan susogta: „Hiszek!”

„. . . És ezen a tündökletes estén miért hoztam én magat ide, a hársfavirágok közé? . . . Eltalálja-e Margit? Hogy elmondjam magának a mi regényünknek ntolsó fejezetét. Margit . . . Én magának visszaadom a szabadságot. Én a maga imádatosan tiszta lelkét soha le nem kötöttem, soha ahoz bűn gondolatával nem közelítettem . . . Sugározza be annak liliomi ragyogásával azt, akinek neve szívébe van írva és mosolygó ajkának legelső csókjával boldogítsa azt, akit soha többé nem akar elhagyni, Engem pedig tartson meg emlékezetében, én boldog leszek, mert vissza fogok gondolhatni, Margit — magára!”

És a leány odaborult a harangvirágos rengeteg puha pázsitjára . . . égziinkék szemének forró könyecseppei odahullottak a virágok harmatos kelyhére. — És úgy érezte, hogy — most ő lett másodszor árva.

És amikor újra fölemelte nagy égziinkék szemét, az angyali lelkek határtalan bizodalma tükröződött azokban liliomtiszta ajkainak első forró csókját annak adta, aki-nél méltóbbat úgy sem talált volna arra és az üdvözölt lelkek első szerelmének leirhatatlan boldogságával suttozta:

„Ne hagyjon el!”

Farkasfalvy Ernő.

ártatlanságban és szépen elédeglélt egymagában; egészen most tavaszig.

Én személyesen is ismeretséget kötöttem a félszelid állapotban lévő megboldogulttal és ő nem egyszer szolgáltatott nekem is, másnak is kitűnő alkalmat, hogy bokáig érő hóban cziczázhassunk vele; miközben soha sem sikerült egymás kebelére borulnunk.

Boldog idők, hova tűntetek?! Hajtóvadászokat is rendeztünk rá. A vadászatoknak este mindig vége szokott szakadni és akkor Moré uram lakásán rendesen várt a jó vaddisznó — akarom mondani tyukhusos leves. Vadászat után mi rendesen hazajöttünk s a jól nevelt disznónk szintén rendesen ott maradt . . .

Az ám! csakhogyl ezt a szép passziót megirigyelte egy közeli tanya pásztora (a „Vásári uram gulyássá”) és utóbbi időben nap-nap után vadászatot tartott rá az erdővéddel; míg egy napon az erdővédnek sikerült leterítenie. Ha vadászterületünk egy aranygyűrű, ugye disznó annak ékköve volt . . . (Mint hogy én csak az egészen kötetlen beszédhez értek, ódat ne várjanak tőlem necrologja képpen!)

De hát mi történt a disznónkkal?

Hát azt bizony Moré erdő véd szekezen bevitte és nagy tisztelettel oda kínálta állítólag) a társaság elnökének. A mi felfogásunk szerint ezután az következne, hogy az elnök a vadat legfoglaltatta, Morét feljelentette stb.

E helyett azonban az elnök ur más-képen fogván fel a dolgot azt mondta Morénak, hogy „kártékony vad, maga lőtte, csináljon vele a mi tetszik.” Morénak tetszett eladni vagy 50 koronaért.

A társulat szempontjából ez a felfogás nem lehet helyes; mert vadászat tekintetből a disznó nem kártékony; nem pusztítja az a vadállományt.

Ha gazdaságilag kártékony, akkor kellett volna mondani vagy azt: hogy „saját területén mindenki elpusztíthatja”, vagy azt hogy társaságunk megfizeti a kárt a mit okoz.

De ha a „Vásári uram gulyássá” és a gondozására megbízott erdővédnek büntetlenül lehet vaddisznóra vadászni, akkor miért kellett a tisztán arra rendezett tizes hajtóvadászatért díjjakat fizetni a tagoknak? E szerint a gulyás és erdővéd szabadon — sőt 50 kor. jövedelem kilátása mellett — vadászhatott, de a jogosított tagok csak külön díj lefizetése mellett?!

(Folyt. köv.)

## A debreczeni gazdasági tanintézet tanulmányutja.

A debreczeni gazdasági tanintézet 33 növendéke ifju. Sporzon Pál, Ferenczy Ferencz, dr. Széll László, Ormándy János és Juhász Árpád tanárok vezetése mellett vasárnap délbén tanulmányutra indult el. A tanulmányut 6 nabig fog tartani és ez alatt az idő alatt a növendékek Nagyvárad mezőgazdasági gyárait, telepeit s Bihar- és Békésmegye nagyobb mintauradalmait fogják megtekinteni. Az uti program a következő:

A növendékek vasárnap délbén utaztak el a Pallagról, délután négy órakor érkeztek Nagyváradra. A város nevezetességeinek megtekintése után, hétfőn a nagyvárad káptalan iklódi és mieskei gazdaságát nézték meg. Ma reggel megtekintik a nagyvárad mütárgya gyárat; a Léderer és Kálmán-féle szeszgyár és szeszfinomitót, a Moskovits Adolf és fiai gőzhenger malom árpa-

gyöngy és köleshántoló gyárat, a szesz, élesztő- és eczetgyárakat. Délbén ebéd a Rimanócy-szállodában. Délután indulás bérkocsikkal Pece-Szöllőstre. A Krausz Béla-féle sörgyár és jéggyár megtekintése. Este vacsora Nagyváradon.

Június 17-én.

Gróf Almásy Dénes uradalmának megtekintése. Indulás Nagyváradról délelőtt 10 óra 20 perczkor. Érkezés Sarkadra 11 óra 54 perczkor délbé. Sarkadról indulás Békés-Csabára este 9 óra 31 perczkor. Érkezés Békés-Csabára este 10 óra 30 perczkor. Békés-Csabán elszállásolás a Fiume szállodában.

Június 18-án.

Délelőtt a békés-csabai minta rétöntözés megtekintése. Délbén ebéd a Fiume vendéglőben. Délután a békés-csabai földmives-iskola és a dohány-kísérleti fiókálmomás megtekintése. Este vacsora a Fiume vendéglőben.

Június 19-én.

Gróf Wenckheim Dénes csorvási uradalmának megtekintése. Indulás Békés-Csabáról reggel 4 óra 44 perczkor. Érkezés Csorvársra 5 óra 17 perczkor. Visszaindulás Csorvásról este 10 óra 30 perczkor. Érkezés Békés-Csabára 11 óra 10 perczkor.

Június 20-án.

Elutazás Békés-Csabáról reggel 6 óra 47 perczkor. Érkezés Szolnokra 9 óra 27 perczkor. Szolnokon a város nevezetességeinek megtekintése, ebéd a vasúti vendéglőben. Szolnokról indulás 11 óra 56 perczkor. Érkezés Debreczenbe 3 óra 26 perczkor. Debreczenből indulás 4 óra 11 perczkor. Érkezés Alsó-Józsára 4 óra 24 perczkor délután.

## Vidéki hírek.

### Megzavart esküvő.

Nagyléta község lakossága nagy lakodalomra készült a napokban. A falu egyik leggazdagabb leányának akart örök hűséget esküdni Nagyléta első legénye. Már össze is gyűlt a násznép, de mielőtt a templomba indultak volna, megjelent két csendőr s a szép menyasszonyt egy régebbi nagyobb büntény miatt, melyről a vőlegény nem tudott, börtönbe hurcolta. A vőlegény azonnal visszaadta a jegygyűrűt menyasszonyának. Legérdekesebb a dologban, hogy az összegyűlt násznépet koránt sem zavarta meg e kellemetlen incidens s kivilágos kiviradtig tartó multság közben fogyasztották el a lakodalmi sülteket.

### Lelőtt udvarló.

A krassó-szörénymegyei Bomásna községben Szerafin János szerelmi viszonyt folytatott Koreszku Péter jómódu parasztgazda fiatal feleségével. A szerelmes legény rendesen este látogatta meg a kikapós menyecskét. Szerafin a napokban is elment az imádott asszony ablaka alá és szerelmes szavakkal hívogatta az asszonyt. Ez egyszer azonban nem sikerült felrakni a szarvakat a megcsalt férj fejére aki észrevette a tiltott szerelmeskedést. Az asszony helyett Koreszku lépett az ablakhoz és erélyes hangon kérdést intézett a kívül álló udvarló kiléte iránt. Szerafin nem felelt, mire Koreszku az ablakon keresztül forgópisztolyából két lövést intézett Szerafinra aki halálosan megsebezve bukott a földre.

### Rablógyilkos béreslegény.

Szegedről írják, hogy a temesmegyei Nagy-Zsám község lakosságát kegyetlen rabló-

gyilkosság tartja izgalomban. Egy béreslegény kegyetlen bestialitással legyilkolta gazdáját és fiatal feleségét, azután megrabolta. Schmidt János és neje jómódu nagyzsámi lakosok a rablógyilkosság áldozatai. A büntetett elkövetésével Schmidt szolgálja, Dörner József van alaposan gyanúsítva, aki az éjszaka tolymán ismeretlen helyre szökött. Dörner rékási illetőségű, többszörösen büntetett csavargó, beszél magyarul, németül és románul. A szökevényt, aki cselédkönyvét is magával vitte, csendőrök erélyesen nyomozzák.

### Vizbe fuladt cseléd.

Balog Péter gyulai születésű, 25 éves, nőtlen, Csordás János cselédje folyó hó 12-én délután 1—2 óra között fürdés közben a Fehér-Körös vizébe fuladt. Balogh szénát hordott a Körös balpartjáról gazdájának Lugoserdő mellett lévő tanyájára. Ebédután a cseléd azt mondta gazdájának, hogy ő nem megy a kocsival a hidon, hanem keresztül megy a Körösön, legalább megfürdik, mert nagyon melege van s ezzel a Körös partjáról a hullámtérbe ment, a hol levetkezett, ruháját vállára kötötte s így akarta a vizet átúszni. Alig, hogy a vízbe lépett, mindjárt visszafordult, a parton lévő Nagy Mihálynénak azt mondván, az áradásban lévő vizet nem tudja átúszni. Ekkor ruháit a parton kitergette s visszament a vízbe, hogy annak szélén megfürödjék s 100 méternyi távolságra lubiczkolt el a víz szélén, mikor az ár elkapta s magával sodorta. Balog hulláját eddig még nem sikerült kifogni.

### Életunt pincér.

Megdöböntő könnyelműséggel dobta el magát az életet Végh Lajos, endródi születésű, nagyvárad pincér. Az alig 16 esztendőes gyerek minden érthető ok nélkül ott hagyta a „Fekete Sas”-t s haza szökött atyjához, ki Endrődön vendéglős. Innen azonban rögtön távozott azzal az ígérettel, hogy visszamegy Nagyváradra. Azonban Csabán megállapodott, revolvért vásárolt s az éjjeli vonattal újból visszatért mitsem sejtő szüleihez. Benyitott a konyhába — melynek kulcsát úgy látszik magával vitte — s itt halántékon lőtte magát. Senki se vette ezt észre s csak reggel találta meg édes anyja a konyha előtt, ahova még kíváncszorgott. Délelőtt 10 órára meghalt. Levelében azt adja tette okául, hogy ez így volt számára megírva s nyugodjanak bele, ne gyászolják. Temetése óriás részvét mellett ment végbe.

### Felhőszakadás és árvíz.

Győrbe a következő jelentés érkezett Ugodról: Urnapján Ugod és Pápa Tészár határaitban déltájban olyan felhőszakadás volt menydörgéssel és villámlással, amilyenre ezen vidék lakói évtizedek óta nem emlékeznek. A Bakonyból jövő esővíztől hirtelen megteltek a Bakony-erek, ezektől viszont a Gerecse és kiöntve medrűkből a szántóföldek helyén az egész szemhatáron csak vizet lehetett látni, benne az árral gyorsan haladó széna, lóhere és luczernaboglyák. Ugod határaitban Szabó Sándor takarmányboglyájába beleütött a villám és daczára a nagy felhőszakadásnak, elégett. Pápa-Teszáron volt a legnagyobb veszély, mert itt számos vályogházat sodort el és döntött össze az utca szélességében hömpölygő ár és több emberélet is esett áldozatul. Az ujonnan épült pápa bányái vasúti vonalon csak átszállással és nagy késéssel lehet fenntartani a forgalmat, mert részint megromlottak a töltések, részint a Pápa-Teszár alatti vasúti hidat elsodorta a nagy vízáradat.

## NAPI HIREK.

### Egy elfelejtett ügy.

(Papp László elleni vizsgálat.)

A városháza poros aktái között számtalan olyan ügy van, mely ma már teljesen a feledés homályába borult. A régi vezetőségnek egyik fő-ve volt az eltussolás. Elnézetek minden hibát, lett légyen az bárki a tisztviselői karból, sőt még afelett is szemet hunytak, ha valamelyik oly súlyos hibát követett el, amely ha nem is az azonnali felfüggesztést, de fegyelmi vizsgálatot vont maga után. Főelv volt mindenben a tusolás. Az eltussolási és a titkolódzási rendszer uralta a városházát. Ha a nyilvánosság végre meg is tudott valamit az u. n. kényes ügyekről és a közönség, valamint a sajtó egyértelműleg követelte a kényes ügy tisztázását, a világosságot, a külső nyomásnak és a felháborodott közvéleménynek engedve, nagy garral meg is indult a vizsgálat, de csakhamar el is aludt. Mi történt, hogy végződött a vizsgálat, mely titok maradt. Elegendőnek tartották a nagy közönség megnyugtatót az, hogy vizsgálatot indítottak, de az eredményről sem a nagyközönség, sem a törvényhatósági bizottság nem értesült.

Egy ilyen nem annyira elfelejtett, mint eltussolt ügy a Papp László ügye.

Papp László, a városi szeszkereskedés vezetője a múlt évben súlyos vadakat emelt a tanács egyik volt tagja ellen. Röpiratban terjesztette vadjait a tanácsnok ellen csupán azért, mert az igazságos, törvényes alapon járt el és tiltakozott az ellen, hogy Papp Lászlónak annyi jutalékot adjanak, amely őt egyáltalán nem illeti meg és egyideűleg azt is kimutatta, hogy az előző évekről több ezreket kitevő jutalékot utalt ki részére a szeszkereskedésre felügyelő ötös bizottság, mint amennyi őt megilleti, miáltal a várost érzékenyen megkárosította. Hogy megfelelő a tényeknek a volt tanácsnok eme állítása evégből még a múlt évben bizottságot küldött ki a közgyűlés, de amint látjuk, nem tudjuk, hogy áll ez a dolog, mert ez a bizottság Ripp—Ripp módjára évtizedekig szándékozik aludni.

Ezt megelőzőleg azonban a tanács a sajtó jogos felháborodása folytán, amiért a városnak egy szerződéses alkalmazottja, akit akkor bocsátanak el a szolgálatból, amikor akarnak, felettes hatósága, a tanács egyik tagja ellen — ahelyett, hogy az illetékes fórum előtt tenné meg panaszát, — röpiratban súlyos vadakat, rágalmakat szór, megindította Papp László ellen a vizsgálatot. A felfüggesztést mellőzte akkor a tanács vele szemben, ami elég helytelen volt, de a vizsgálat megindult. Bészler Károly tb. főjegyző, tanácsnok vezette a vizsgálatot.

Eddig ösmerjük mi is, a nagyközönség is Papp Lászlónak ezt az ügyét. Hogy végződött ez a vizsgálat, mit derített ki, mi történt Papp Lászlóval senki sem tudja. De igen! Tudnak valamit. Tudják azt, hogy Papp László, aki ellen tömegesen érkeztek

a panaszok úgy a miniszteriumhoz, mint a városi vezetőséghez, akinek a városra dicőséget egyáltalán nem sugározó, a tanács tekintélyét is sértő szereplését mindenki ösmeri, még ma képviseli Debreczen városát, még ma is annak teljhatalmu megbízottja, czéggjegyzője, aki bizva egy ösmeretlen és láthatatlan hatalomban, sejtí, hogy neki soha bántódása nem lehet bármit tesz is.

Ha pedig ez így lenne, mély tisztelettel bátorkodunk kérdezni a jelenlegi tanácsot, annak érdemes fejét Kovács József polgármestert: befejezték e már Papp László ellen a vizsgálatot, megkapta-e megérdemelt és méltó büntetését azért az eljárásáért, a mit felettes hatóságának egyik tagjával szemben elkövetett?

Meggyőződünk már, hogy a mostani tanács nem hive a titkolódzási, eltussolási rendszernek és hisszük, hogy ebben az ügyben is világosságot derít és mielőbb tájékoztatja a közönséget, a közgyűlést, hogyan mi módon nyert befejezést a Papp László ellen egy év óta folytatott vizsgálat.

Várjuk a feleletet!

### A kereskedők szövetsége és Debreczen.

A magyar társulatok képviselői a fővárosban újabb értekezletet tartottak, a melyen figyelmen kívül hagyva a soproni kongresszus határozatait, az elnökség (Sándor Pál) ismét sérelmes pontokat akart a vidékre ráerőszakolni. A sérelem főleg az országos szövetségben leendő képviselőség, továbbá a testületi és egyéni tagság kérdése körül áll fenn. A vidék nagyrésze ma is ellenkező állásponton van, mint Budapest és bár a legújabb értekezlet elfogadta az elnökség előterjesztését, a vidék oppozícióba lép a fővárossal szemben. A vidéki ellenkezést tudvalevőleg Debreczen két kereskedelmi egyesülete indította meg, rájuk vár tehát e szerep most is. A Kereskedő Társulat átír a vidéki társulatokhoz és felszólítja őket, hogy alakítsák meg a vidéki kereskedők országos szövetségét. E szövetségnek, mely valószínűleg rövid időn belül testet nyer, vagy Szeged, vagy Debreczen lesz a központja.

### Diszes esküvő.

Gyenes Kálmán, a debreczeni máv. gépjavitóműhely osztályvezető mérnöke, ma d. u. 6 órakor tartja esküvőjét, Wolafka Katiczával, Wolafka Antal dr. nagyműveltségű és kedves leányával. Az esküvő, a Svetits-zárda kápolnájában lesz s a fiatal párt maga a menyasszony nagybátyja dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost-plébános fogja össze adni.

### Az utcák locsolása.

Minden nagyobb városban nagy súlyt fektetnek az utcák locsolására különösen nálunk, Debreczenben ez a kérdés határozottan elsőrangú és fokozott figyelmet érdemel. Hogy a hőség és a por, milyen mértékben jelentkezik nálunk, azt debreczeni ember tudja csak, a ki hónapokon át szenved a két kellemetlen nyári vendégtől, ép azért elkerülhetetlen nálunk az utcák minél gyakrabban öntözése, hogy legalább némileg védekezzünk ellenök. A hőség és a por már napok óta megkezdte nálunk uralmát, ideje volna tehát megkezdeni az utcák

öntözését s különösen a nagyerdőre vezető utat kellene a délutáni órákban pormentesen tartani. Nem szabad ezt a kérdést teljesen az idő szeszélyeire bízni. A főmérnök figyelmét hívjuk fel erre az ügyre, mint akinek hatáskörébe tartozik az utcák öntözésének intézése.

### Hány jószág legel a Hortobágyon.

A számvevői hivatal összeállította, hány jószág legel jelenleg a Hortobágyon. A kimutatás szerint 9007 drb. számosjószágot, 3480 tavalyi jószágot, 4315 számos lovat, 1126 tavalyi lovat, 1488 ökröt, 23811 juhot és birkát, 587 kost, 5885 tehenet, 812 sertést, 432 számos bikát, 222 tavalyi bikát hajtottak ki. — Az összes jószágok száma 51165. A számvevői hivatal felkéri a gazdaközönséget, hogy mielőtt az összeállításról szóló ívet megkapják, addig is szemleljék meg az összeírási ívet és kifogásaikat jelentsek be a számvevői hivatalban.

### Budapesti labdarugó csapat Debreczenben.

A „Debreczeni torna és kerékpáros egyesület” sport tere a nyár folyamán több idegen labdarugó csapat mérkőzésének lesz színhelye. Amint az egyesület elnökségétől megkírdték már a legközelebbi napokban az az vasárnap f. hó 21-én délután 5 órakor lesz az egyesület labdarugó csapatjának mérkőzése egy budapesti labdarugó csapattal, amely mérkőzést a nyár folyamán még több u. m. az eperjesi, kolozsvári, a budapesti postások sportegyletének labdarugó csapatának mérkőzése fog követni. Ez alkalommal a budapesti torna clubi küld Debreczenbe egyik csapatját, mely kiprobált, kitűnően begyakorolt csapat közreműködése által Debreczen város t. közönségének alkalma lesz egy teljesen szabályszerű labdarugó mérkőzésnek lefolyását a sporttéren szemlelhetni.

A debreczeni torna és kerékpáros egyesület labdarugó csapata e mérkőzésre erősen készül és szorgalmasan gyakorol, a budapesti kitűnően begyakorolt csapattal szemben a debreczeni derék labdarugóknak erős küzdelmük lesz, mely küzdelem a mérkőzés lefolyását annál érdekfeszítőbbé fogja tenni. Az egyesület elnökségétől nyert értesítés szerint a helyárok a néző közönség részére ez alkalommal a következők lesznek: Páholy 4 személyre 5 korona. Tribün ülőhely 1 kor. Ülőhely a tribün mellett és a tribünnel szemben 60 fillér. Allóhely 40 fillér. Deákjegy 20 fillér. A debreczeni torna és kerékpáros egyesület tagja is, kik a múlt 1902. évi tagsági díj hátralékban nincsenek, az erről szóló nyugta felmutatása mellett a pénztárnál ingyen jegyet kapnak, a tribün melletti baloldali ülőhelyek I ső sorában fentartott helyre. Jegyek előre szombaton folyó hó 20-án kaphatók Szentkirályi Tivadar utóda Borsos és társa czég üzletében, hol előjegyzések a csekély számban lévő páholyok és fedett tribün ülő helyekre már most is elfogadtatnak. Tekintettel a sportter fedett tribün nézőhelyekre és a labdarugó területének talaj minőségére, a mérkőzés rossz időben is megtartatik.

### A dalegylet estélye.

A Debreczeni Dalegylet 1903. évi július hó 2-án csütörtökön Mácsay Sándor karnagy vezetése és Racz Károly zene-arának közreműködése mellett, a nagyerdei Vigadó termében zártkörű Dal- és Zene-Estélyt rendez.

Az estély műsora a következő: Nyitány. Rácz Károly és zenekara. Csataadal. Huber Károlytól. Ne süsd reám. (Népdalegyveleg. Uj.) Horváth Fábiantól. Csárdában. (Népdal. Uj.) Várföldi Elektől. Még fáj a szív. (Népdalegyveleg.) Palotásytól. Vándordal. Kunzettól. A műsor többi számait Rácz Károly zenekara látja el hajnali 2 óráig. Belépti díj személyenként 2 korona. Családjegy 3 személyre 4 korona. Kezdeté este 8 és fél órákor.

### Iskolai terület kijelölése.

A városi községi iskolaszék legutóbbi ülésében elhatározta, hogy Ondódon új népiskolát állít. Ugy látszik, hogy a határozat már is gyorsan megvalósul. Az új iskola területének kijelölése ugyanis tegnap délelőtt az Ondódon már meg is történt. A terület kijelölésnél a város nevében Oláh Károly közművelődési tanácsos és Berényi Gábor v. mérnök voltak jelen, míg az iskola telkét adományozó hatvan utcai gazdaság részéről Szilágyi Balint ügyvéd a gazdaság jegyzője. Végh Mihály gazdasági választmánytag és Kovács János gazdasági felügyelő voltak jelen. Az iskola területe a gazdaság Kádár nevű düllőjének nyílásából engedtetett át a városnak, mintegy 15 öl széles. 80 öl hosszú s összesen 1200 négyszögöl a ez a darab föld. A gazdaság e földrészt mindaddig a város tulajdonának adja, míg azon népiskolát tart fenn, ellenesetben a gazdaság tulajdonába megy újból át. E területet tegnap nemcsak kimérték, hanem a mérnöki hivatal már vázlatrajzát is felvette, sőt az építkezési terv és költségvetés elkészítését is pár nap alatt elkészíteni is kilátásba helyezte. Miután pedig e költségek fedezése az iskola alapból még ezidőszent fedezhető, alapos a remény, hogy az iskola felépítését már a legközelebbi rendkívüli közgyűlés elrendeli s hogy az már ez év őszén meg is nyílik. Megemlítésre méltó, hogy tegnap a terület kihasításánál megjelent mintegy 35 ondódi birtokos a saját és birtokos társaik nevében kijelentették, hogy az építendő új iskola építési anyagának fuvarát ingyen magukra vállalják.

### A főiskola új széniora.

A főiskola mostani széniora, Görömbey Péter szeptemberben külföldi egyetemre megy, a főiskola költségén. Utóda Harsányi Pál esküdt felügyelő, főgimnáziumi segéd-tanár lesz, a ki a protestáns esték és egyháztársadalmi összejövetelek szervezésével a belmísi terén jelentős érdemeket szerzett az elmúlt év folyamán.

### Öngyilkos gyógyszerész.

Nagyváradon városszerző nagy szenzációt keltett Hering Sándor előkelő polgárnak és gyógyszerésznek öngyilkossága. Hering ma reggel morfiumot vett be. Az orvosok mindent elkövettek, hogy megmentésék, de hiába, délután félkettőkor meghalt. Az öngyilkos gazdag ember hírében állott, virilista, a nagyvárad takarékpénztár választmányi tagja és szőlőtulajdonos volt, de utóbbi időben a börzén sokat vesztett és ezért lett öngyilkos. Negyvenhét éves volt. Felesége és három gyermeke gyászolja.

### A lovassági laktanya pótraktára.

A lovassági laktanya pótraktárának felépítése ügyében jun. 20-ikán, szombaton délelőtt vegyes bizottsági értekezlet lesz a városházán. A pótraktár építése ügyében ez lesz a második tanácskozás, amely valószínűleg kellő eredménnyel fog járni.

### Dékánválasztás.

A jogakadémia tanárkara most választotta meg a jogi szak jövő évi dékánját. Az új dékán Händel Vilmos dr., a főiskola fiatal, szimpatikus tanára lett, ki szeptember havában foglalja el hivatalát.

### Díjlövészet.

A Polgári Lövészetben 1903. június 14-én díjat nyertek. Legjobb szeglövessel Hauer Bertalan 1 drb. 10 koronás aranyat, és Junior díjat 2 kor. Hauer a 10 koronás nyereményt vissza ajándékozta az egyesületnek. Legjobb mély lövéssel Molnár Ferencz 4 koronát. Legtöbb körrel ifj. Tóth Ferencz 4 koronát.

### A miniszter kalandja.

A porosz vasutakon ugyanolyan rendszabályok vannak, mint a mi vasutainkon. Az első osztályu kocsiban ott is csak akkor szabad szivarozni, ha a fülkében jelenlevők mindenike beleegyezett ebbe. — A minap Budde vasutügyi miniszterrel megtörtént, hogy a mikor a vasuton utazott egy utitarsa az első osztályu kocsiban szivarra gyújtott. A minisztert nagyon bosszantotta a dohányfüst és figyelmeztette a dohányzó urat, hogy a vasuti kocsiban kifüggesztett hirdetés szerint nem szabad szivarozni, csak akkor, ha abba minden jelenlevő beleegyezik. A dohányzó ur mérgesen így felelt:

— Mi köze magának ahhoz, hogy én megtartom-e a vasuti szabályzatot, vagy nem?

— Bocsánat, válaszolt a miniszter, nekem érdekem, hogy a szabályzat megtartásán örködjem, mert ezt a rendeletet én adtam ki. Én a vasutügyi miniszter vagyok.

S mindjárt átadta a névjegyet a dohányzó urnak, akiről azt hitte, hogy azonnal el fog járulni a meglepetéstől. A dohányzó ur azonban nem szólt egy szót sem, hanem egyszerűen zsebrevágta a névjegyet, s aztán szivarozott tovább, mintha mi sem történt volna. A miniszter nagyon dühös lehetett, mert a legközelebbi állomáson, ahol a dohányzó ur leszállott, odaintette a vasuti tisztet:

— Azonnal kérdezze meg annak az urnak a nevét s azonnal jelentse föl. Az egész uton folyton szivarozott, noha tiltakoztam ellene és figyelmeztettem a vasuti szabályzatra.

A vasuti tiszt utána sietett a dohányzó urnak, de csakhamar visszatért.

— Nagyon bajos a dolog, uram, — szólt a vasuti tiszt Buddenak. Hiába jelentem föl, sokat nem érünk el vele, mert az az ur — maga a vasutügyi miniszter. Itt a névjegye!

## Távirat.

### A kormány megbukott. (Széll bejelenti lemondását a Házban.)

Debreczen, jun. 16.

A képviselőház mai ülése elé szokatlan érdeklődéssel néztek, Széll Kálmán tegnap Kossuth Ferencz felszólalása folytán mára ígerte, hogy nyilatkozni fog a helyzetről. A mit sejtteni lehetett, bekövetkezett. Széll Kálmán megbukott. A nemzet ellenállása, a jogos nemzeti követelések semmibevevése letaszították onnan, ahonnan már rég távoznia kellett volna.

A kormányelnök maga jelentette be a Háznak bukását.

A képviselőház eme érdekes üléséről a következő értesítést küldi fővárosi tudósítónk:

Az ülésen Dániel alelnök elnököl. Széll Kálmán belépésekor a jobboldal perczekig tapsol.

**Kubik Béla:** Szép temetés!

**Sebess Dénes:** Holnap Tisza Pistának tapsolnak.

Általános figyelem között emelkedett szólásra Széll Kálmán, Kijelenti, hogy módszerével saját párja sincs meglegedve. — Nincs meg a szabadelvű pártban az összhang. **Vasárnap beadta lemondását, a király azt el is fogadta.**

Kéri, hogy az új kormány kinevezéséig a Ház napolja el üléseit. (Perczekig tartó taps, aljen a jobboldalon.)

**Kossuth** Ferencz szólott ezután. Ha a király az új kormány megalakításával olyan férfit bizna meg, ki az ex-lex tartama alatt is feloszlatná a házat, vagy aki ujoncot szedne, avagy aki a házszabályokat a szólás szabadság revására megváltoztatná, előre kijelenti, hogy az ellen a legkiméletlenebb harcaot fejt ki az ellenzék. (Viharos taps, éljenzés a szélsőbalon.)

**Zichy** János gróf a néppárt elnöke bejelenti, ha Széll bukása a régi rendszer felülkerekedését vonná maga után, pártja az ellen a legmesszebb menő harcaot kezdi el. (Taps a néppárton.)

Hasonló szeliemben szólal fel az Ugron csoport nevében Szederkgyi Nándor.

Ivanka Oszkár, Ugron Gábor felszólalásai után a Ház ülését elnapolták az új kormány kinevezéséig.

## Naponta

érkeznek

## ujdonságok

## MENTZE HENRIK ujdonságok áruházába

Piacz- és Szent-Anna-utca sarkán.

A hol a nagyérdemű vevő közönség kényelmére, bárki a **legolcsóbb szabott árak mellett** szerezheti be szükségletét, — u. m.: angol fapipák, szivar és cigaretta szipkák, sétatálcák, finom bőrárak, pénz, szivar és cigaretta tárcák, sport és gyermek játékszerek: **football labdák, teniszhajók, labdák; valamint teljes tennis felszerelések**; finom aczél és késárak, ollók, zsebkések, borotvák és orotváló készülékek, háztartási különlegességek, alkalmi ajándékok, fésűk, kefék, **illatszerek**, és mindenféle pipere kellékeket.

**Halálos szerencsétlenség.**

Az élet nehézségei annyira megviseltek Szabó Andrásné, hogy már alig tudott járni. Vasárnap délután a Kellner-tanya felé tartott, de alig tett néhány lépést, kénytelen volt pihegni. Az arra menő szekereket kérte, hogy vegyék fel a szekérre. Egy béres legény meg is szánta és megengedett neki, hogy a szénával telt szekérre felmenjen. Alig mentek azonban pár lépést, a legény felszólította a szegény öreg asszonyt, hogy szálljon le a szekérről, mert gazdáját látja közeledni és nem akarja, hogy megdorgálja, a miért a teherrel megterhelt szekérre még valakit felvesz. A szegény öreg asszony leszállt a lassan menő szekérről, de oly szerencsétlenül, hogy a jól megterhelt szekérnek két kereke keresztül ment a mellén. Súlyosan sérülve szállították a kórházba, a hol nemsokára meghalt. A béres ellen vizsgálatot indítanak.

**Dr. Boldisár Kálmán**

Rákóczi- és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordójánál, a tözsdékben és könyvkereskedésekben.

**Köszönetnyilvánítás.**

A pénzügyigazgatósági tisztviselők kuglizó egylete nehézi volt elnöke Konez Elek koporsójára helyezett koszorúra gyűjtött összegből felhasználatlanul maradt 15 kor. azaz Tizenöt koronát, valamint dr. Kola János kir. tanácsos ur nehézi Steinberger Gyula koporsójára megváltása címén 20 kor. azaz Husz koronát juttatott kezemhez, a városunkban létesítendő siketnéma iskola céljaira. Ezen kegyes adományokat a nemes ügy nevében hálás köszönettel nyugtatványozom. Debreczen, 1903. június 15-én Oltáh Károly, városi tanácsnok.

**Takács Zoltán a szegedi Csillagbörtönben.**

Takács Zoltán, a hírhedt pénzhamisító banda-főnöke, a szegedi Csillagbörtön legújabb lakója. Tegnap délután érkezett meg szuronyok között öt rabtársával. A budapesti gyűjtőfogházból utalták a szegedi börtönben, vele ment két czinkostársa is, akiket szintén a bűnpörben ítélték el. Takács Zoltán dr.-nak 5 évet kellene töltenie a Csillagbörtönben, de aligha fogja büntetését kitölteni. A megtört ember súlyos beteg. Arcza sápadt, beesett szemei fénytelenek. A börtönigazgatótól csak arra kért engedelmet, hogy édes anyjának irhasson s az őt meglátogassa. Ezt meg is engedték neki. Holnap fogja megvizsgálni a börtönorvos s minden valószínűség szerint a rabkórházba fogják szállítani. Valószínűleg nem sokáig lesz a kórház lakója.

**Popper Dávidné**

okleveles szülésznő lakása Debreczen, Hatvan utca 31 sz. az udvarban.

**Hogy születik a vérvád ?**

Most, mikor a klerikálisok izgatása egyre vakmerőbb krajczáros ujságjuk ellen följelentést kellett tenni, imitt-amott a vérvád meséjével is megpróbálkoznak s az Alkotmány ujjongva mutat rá, hogy az a szerencsétlen örült, ki a napokban Bécsben merényletet akart a király ellen elkövetni, — zsidó — elmondunk egy jellemző esetet, mint születik a vérvád :

Varsóban történt a múlt szombaton, hogy két idegen rabbi formán öltözött egyik egyik zsinagógába ment imádkozni és magukkal vittek egy rendesnél nagyobb imádságtartót. A templom szolga illőhe yre ültette őket és ott szépen imádkoztak, vagyis az imádkozót színeltek. — A templomgondnok felhívta őket a Thórához, s itt kisült, hogy nem tudják a Thórához szokásos Bruchhut elmondani.

E rendkívül feltűnő körülmény folytán rendőrt hívtak, hogy az idegeneket igazolásra szólítsa fel. A hívott rendőr, midőn az idegeneket meglátta, vonakodott őket igazolásra felszólítani, sőt követelte az idegeneket utjokra bocsátani. A templom-elnök már hajlandó volt erre és ő maga vette az imádságtartójukat, hogy utánuk hajtsa, miközben észrevette, hogy azokban két meggyilkolt gyermek van.

A zsidók erre azonnal bezárták a templomajtót, hogy sem az idegenek, sem a rendőr ki ne menekülhessen. A rendőr tiltakozott az ellen, mire verekedés támadt.

A számos zsidók azonban megkötözték mindhármójukat és a rendőrségre kísérték, hol kisült, hogy a két idegen két orosz pap volt s mindkettő közeli rokona a rendőrnek, kik meggyilkoltak két keresztény gyermeket abból a czélból, hogy azokat a zsidótemplomban elrejtik és legott vérvádat emelnek a zsidók ellen úgy, hogy a vizsgáló bíró még a templomban megtalálhassa a meggyilkolt gyermekeket, mire a ketasztrófa elkerülhetetlen lett volna.

**Mi mindent esznek az emberek.**

Az élelmezés választásánál nem igen hagyja az ember magát gondolkozása által vezetetni s így valósággal csudalatra méltó, hogy a különféle vidékeken és különféle legelőjü hazákban mi mindent esznek az emberek. Így az eszkimók és kamsadalok a hideg ellen zsíros ételeket használnak, vagyis olyan ételeket, melyek sok szénennyel bírnak, a mi legjobban tartja melegen a testet. Legjobban szeretik enni a bálna-zsirt; a bálna-kővérét és halzsirt pedig ives gyánant eszik, azonban legkitünőbb csemegéjük a faggyu-gyertya. A szigriaiak, arabiaiak és egyiptomiak a tücsköket eszik rendkívül nagy szeretettel.

A régebbi emberek Phrygiában, Kis-Ázsia, különféle fajta férgeseket tudtak nagyra becsülni, míg egyes indus fajok Amerikában még mai napig is eszik. A régi görögök szeretettel ették az oroszlanok talpait és a teve-lábakat, míg a római tobzódók a császárok idejében szívesen látták asztalaikon a fülemile-nyelveket, melyek egész talakkal lettek szervirozva. Egyes néger-fajok Afrikában kígyó-hussal táplálkoznak.

A kalmüek hátsó Ázsiában egeret, vidrát, ragadozó madarakat, rókát, farkast, szóval olyan állatok húsát kedvelik, melyeket mi külföldönösen kellemetlen szaguk miatt utálunk, azonban különös, hogy a macska, kutyta és menyét-húsát megveti. A jakut a döggelést nagyon kedveli, míg a béka és disznóhúshoz hozzá nem nyulna.

Tonkinban az oroszánt és tigris eszik, míg a Baschi-szigetek bennlakója nagy lakomán tartja, ha egy kecske gyomorral tehet szert a mit teljes tartalmával el is fogyaszt. A négerék ez elefánthúst, a strucz-madarat, krokodilust és vizilovat szeretik legjobban.

Az ugynevezett „busch-emberek“ és hottenották Dél-Afrikában hangyákból és

fa-férgesekből tartják fenn leginkább életüket, Orinococon, Dél-Amerikában vannak egyes indiánus-fajok, kik agyagföldet esznek, előzőleg azonban bekenik teknős-béka zsírral.

Igy változnak az ételek a föld különféle országaiban az ételek a szükség és szélsőségek alávetve. Szélsőségek lehet nevezni, mert például nálunk a csigát is megesszik, míg a francziák cserebogarakból készítik a salátát, melyet eczettel, olajjal és hagymával teszik — állítólag nagyon izlettessé.

Jó étvágyat!

**CSARNOK.****II. Rákóczi Ferencz fejedelem.**

(Regényes történet.)

Irta: **ifjabb Móríc z Pál.** (8.)

A mi erőszak, azt mind büntetlenül művelhette a magyar földön az oszták zsoldos. Rabolták, gyilkolták, pusztították a védtelen népet . . . Midőn ezen eseteket az ingerült urak egymásnak beszélték, némelyiknek összehorpadt aczélerős markában az ezüst kupa. Az elkéseredett sziveket olyan nyira felhevítette az ingerültség. Busan végződött minden lakoma. Ébredezett a Rákóczi szive is. A legsirósabb, a legbusongósabb öreg nőt:át hegedülte a primás és szinte zokogott a tárogató, a mikor a magyarság visszafojtott panaszát, keservét és szenvedésit panaszolta. A hajnali nap azonban, mely ép most rugta le magáról a dunyhát, elégedetten tekintett be a diszesen ivezt nagy ablakokon. Ő nagyon szerette a magyar földet, mert az a sok virággal kedveskedett neki, de gyűlölte a németet, mert az letaposta a virágot is.

Daczosan tekintettek a félmámoros urak selyemhaju Rákócziira, de daczos tekintük mély szemetetre, bizalmas meleg érzésre változoti. Összeütötték a kupákat. A nagyteremben moraj támadt. A bástya tetejéről a muskétás német csodálkozva tekintett a nagy ablakokra. Hátha még hallotta volna, hogy egyik-másik nyakas magyar ur mit merészelt éljenezni?

— Éljen! Éljen a fejedelem . . . Rákóczi! Mintna ez a név is belevegyült volna az éljenbe. Aztán aludni mentek a jó urak. Azonban Rákóczi nem tudott elszenderedni. Égett a homloka. Égett a szive. Szép kis felesége, a szerelmes szép Amália herczegasszony puha kis kezével hiába simogatta. Hiába altatgatta. Pedig patyolat kendővel is letörölte szerelmes férje verejtékgyöngyös hófehér homlokát.

**(A zborói száz hársfa alatt.)**

Rákóczi legbelsőbb, legbizalmasabb barátja mégis a duszgadzag nábob, — zékési gróf Bercsenyi Miklós ungi főispán volt. Maga is fejedelmi vagyonnak ura. Igazi szilaj magyar. Krónikásai szerint a magyar szellemnek az eszménye. Szünet, tűz, erő, büszkeség, gyűlölet, nagy erélyek, és hibák a szivében, de a valódi magyar az erényeiben, mint hibáiban. Gyűlölte, megvetette az idegent, még az üldözések idején is bátran szállott a magyar nemzet jogainak védelmére. Szókimondó volt. Maró gunynyal ostromozta a kislelkűeket, a tétovázókat. Heves vére többször megfontolatlan, erőszakos fellépésekre ragadta. Rajongott a nemzet szabadságáért és a magyart vallotta legdicsebbnek. Nyíltan küzdött a magyarság letiport jogaiért. De kudarczai, küzdelmének hiábavalósága meggyőzték, hogy most már a magyar csak karddal verheti ki a bitorlott hatalomból az osztrákot. Mert ha némettel

alkudozik a magyar, akkor mindig ő a vesztes. Ennek a lángoló lelkű hazafinak a gyújtó befolyása alá került a fiatal Rákóczi. Ha még idáig talán kétségei lettek volna, a nagy Bercsényi tüzes lelke, tüzes szava mellett valóságában bemutatta előtte a magyarság elárvult helyzetét. Szíve mindjobban meggyőzte arról, hogyha ő neve dicső múltjának, a Rákóczi névhez fűződő szent, hazafiai vezérkötelezettségének meg akar felelni, akkor nem lehet más célja, más vágya, mint emlékirataiban meg is írta, — „a szabadság szeretete és az édes hazát az idegen járom alól fölmenteni.“

A zborói várkastély száz híres hársfája alatt Rákóczi és nagy Bercsényi Miklós sokszor értekeztek így bizodalmasan a haza, a nemzet nagy siralmáról. Bercsényi bevégezte a nagy munkát, biztos volt abban, ha a magyar nemzet feltámad, nem marad vezér nélkül; mert akkor kirántja ősi kardját a Rákócziak ezen dicső, daliás sarja... De még addig sok igazságtalan keserűséget, méltatlan sérelmet szenvedett a nemzet, maga Rákóczi is az osztráktól. Hanem mégis elkövetkezett az idő, hogy ősei kardját kihuzta és hogy a hadak élére állott szép Rákóczi... Mikor a zborói kastély híres, lombos, száz hársfája alatt beszélgettek, sétálgattak, de hogy gondolták volna, hogy oly hamar elkövetkezik. Elkövetkezett. Akkor tavaszon kétszer virágozott még a zborói hársfa is, azok a gyönyörű óriás hársfák, melyek alatt Rákóczi szép feleségével annyiszor andalgott és mely ilatos lombok alatt a pirosposzsgás magyar dajka édes magyar danát palolva ringatta arany bölesőjében a hercegi pár kis fiát. József herceget. Ő 1700 ban született. A kisebb György herceggel szomorú esztendőben, 1701-ben ajándékozta meg Rákóczit Amália. Azon esztendőben a hideg ősz hamar sodorta le a zborói hársfa illatos, susogó lombját és a vérpad hollói, varjai szállongtak a Rákóczi kedves vadászkastélya körül.

(Folyt köv.)

**Boros Testvérek** nőidivat áruházában  
 Divatos Ruhakelmék, Selymek, Jó  
 Jó Sefírek, Batisztok, Vász-  
 Olcsó nak, Szőnyegek, Füg-  
 nyök, Agyterítő, Pipere Divatos  
 ezikkek.

### Használt vetőgépek

13. 15. 17. 19. 21. sorosak teljesen kijavítva felelősség mellett feltűnő olcsó árban előnyös fizetési feltételekkel kaphatók Piacz-u. 26. sz. a. gépraktárban a **nagyfőzde udvaron.**

711—1903 v. k. sz.

### Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak V. 3358/4—1902. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Hütter és Kellner czég részére Unger Sámuel és neje debreczeni lakosoktól 42 k. töke, ennek 1902. január 1-től számítandó 5% kamatai és eddig összesen 49 k. 76 fill. perköltség erejéig 1903. évi jan. hó 9-én bíróilag felülfoglalt és 677 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok **1903 évi június hó 19-én d. e. 11 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben Széchenyi-u. 5 sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni. — Debreczen, 1903. május hó 28-án.

Bódogh Zs. bir. kiküldött.

513—1903. v. k. sz.

### Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak Sp. I. 150/4—1903. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Donogán és Somossy bej. czég részére Szabó István debreczeni lakostól 97 kor. 37 fl. töke, ennek 1901. évi december hó 31-ik napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 58 kor. 84 fill. perköltség erejéig 1903. évi márczius hó 23-án bíróilag lefoglalt és 1639 koronára becsült házibutorok, deszkaanyagok, vetőgép és egyéb tárgyakból álló ingóságok **1903. június hó 25-én d. u. 3 órakor** kezdetét veendő és alperes lakásán Péterfia-u. 64 sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.

Debreczen, 1903. évi jun. 7-én.

Török Péter bir. kiküldött.

### Szent-Királyi Tivadar Utóda Borsos és Latzkó DEBRECZEN.

A közeledő furdőidény alkalmával **leszállított áron** ajánljuk kézi táskák, utiláda, kosár **s mindennemű utazási czikkeinket.** Valódi angol nyergek és lovagló szerek, china ezüst árúk, alkalmi ajándékok, pénz és szivartárczák, müipararu és férfitárczák czikkekből álló nagyraktárunkat ajánljuk a n. é. közönség b. pártfogásába.

Kiváló tisztelettel

Szent-Királyi Tivadar Utóda  
**BORSOS és LATZKÓ**  
 Debreczen, városház alatt.

## Sürgős!!

### Modern butor eladó. Háló, ebédlő és szalon!

Czím: Arany János-utca 2. sz. a.  
 II. emelet 10 sz.

Alapított 1801.

## Üveg- és porcellán-üzlet áthelyezés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

**Üveg, porcellán, tükör, lámpa, képkeretezés  
 és épület-üvegezési üzletemet**

a mai napon

**Főtér 42. sz. Lamprecht-palotába helyeztem át.**

Üzletemet tetemesen megnagyobbítottam, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb árúkkal ujonnan felszereltem.

Kérem a n. é. közönséget, szerencsétlenségem látogatásával és pártfogásával.

Tisztelettel **Blattner Gyula.**

**Az új szőnyegházban**  
 ujonnan nagyválasztékban érkeztek:  
**Szőnyegek**  
**Agy és asztalterítők**  
**Szövet, selyem, plüsfüggönyök**  
**Butorszövetek**  
 Ujdonság:  
**Aplikált csipke Storok**  
**Volanttal.**  
**Valódi Linoleum.**  
**Bosznay J. és Társa**  
 divatáruhaza  
**DEBRECZEN, Kossuth utca 11.**

Kitünő minőségű

## pirszén (kokszt)

fűtésre és műhelyek számára, továbbá

## kátrány

épületfák, zsindely és deszkatetők,  
 szőlőkarók bevonására

olesó áron kapható

Debreczen sz. kir. város légszeszgyárában.

Évenkénti előállítás  
 39 millió szelencze.

**NESTLE**  
 gyermekliszt



Teljes táplálék  
 csecsemők és gyomorbetegség számára  
 legjobb havasi tejet tartalmaz.

Naponkénti tejfogyasztás 184000 liter.

1429—1903 sz.

**Árlejtési hirdetmény.**

A nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium f. évi 39996 sz. rendeletére a magyarországi vallás alapítvány tulajdonához tartozó püspökladányi uradalom 14 sz. Szöke-sziget, 15 sz. Kettős-érsziget, 16 sz. Hamvas és a 18 sz. Fehértó nevű bértelepeken egyenkint 14887 kor. 46 fill. kiviteli költséggel előirányzott bérlőkások felépítési munkálataira a püspökladányi gazd. felügyelőség hivatalos helyiségében **f. évi június 18-án d. e. 10 órakor nyilvános szóbeli versenytárgyalás** tartatik, melyre a szakértő vállalkozók azzal hivatnak meg, hogy az árverés megkezdése előtt az előirányzott összes munkák 10%-ának megfelelő bánatpénzt azaz 5950 kor. 96 fill. akár készpénzben, akár óvadékképes értékpapirokban kötelesek letenni és szakértelmüket is okmányokkal igazolni tartoznak.

Az építésre vonatkozó tervek, költségvetések és az építési feltételek a felügyelőségnél betekintheők.

Püspökladány, 1903. jun. 14-én.

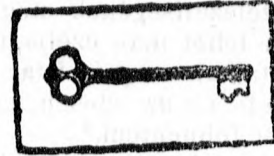
**A m. k. közalap gazd. felügyelőség.**

**Schicht-szappan**

Védjegy

**szarvas**

vagy

**kulcs**

**legkiadósabb és azért a legolesőbb szappan.**

Minden ártalmas vegyítéktől tiszta.

**Mindenütt kapható!**

A vásárlásnál különösen arra vigyázzunk, hogy minden darab szappanon a **Schicht** név és egy a fenti védjegyekből rajta legyen.

**Löcse-fürdő.** (Vasuti, posta és távirada állomás : Löcse)

Szepesmegye legolesőbb nyaraló helye. — Első felső-magyarországi gyermek üdülőhely az iskolai szünidő tartamára.

**Évad: június 1-től szeptember 15 ig**

610 méter a tenger szine fölött, teljes védett fekvéssel, fenyves erdő közepette, 20 percznyi távolság Löcsétől; 50 kényelmesen berendezett szoba, hideg és meleg fürdők, kitűnő konyha (a vendéglő házilag kezeltetik), teljes ellátás, étkezés és lakás 3.80 koronától 5.30 koronáig naponként. 10—16 éves üdülést kereső, vérszegény iskolás gyermekek, kik szülei kísérete nélkül a szünidőt erdőben akarják tölteni, a háziasszony személyes felügyelete alatt hetenként 20 kor.-ért, havonként 80 kor.-ért teljes ellátásban részesülnek. (Lakás, reggeli, délelőtti és délutáni uzsonna, ebéd, vacsora.)

Bővebb felvilágosítással szolgál és a prospectusokat elküldi:

**Müller Antal** építész, Löcse, Szepesm.

**MIHALOVITS J.**

**Gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoruma a »Kigyó«-hoz**  
**Debreczenben, Főtér 31. sz.**

**Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:**

**Harmat-crème**

arczszépítő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdőséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arczot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörösség, májlott, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztatlanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudert, a

**Harmat-arcpor,**

mely az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz; három féle színben kapható u. m. fehér, rózsás s crème színben. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

**A Mollitergin**

a legkiválóbb arcz s különösen kéz-bőrápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiros s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbőrt a legrövidebb idő alatt üdév, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kéz-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

**Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.**

Mihalovits J. gyógyszerésze a Kigyó-hoz Debreczenben.

**Dr. Borsos-féle Növényi Hajszesz.**

Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem piszkítja a fehérműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

**Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs.**

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyanolyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

**Iztelen Csukamájolaj**

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits féle

**China-bor.**

**China-vas-bor.**

**Condurangó-bor.**

**Pepsin-bor.**

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostávu szemben.